

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. vasario 2 d.
(OR. en)

5809/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0017 (NLE)

TRANS 29
RELEX 103

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. vasario 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 46 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių ir Susitarimo pratęsimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 46 final.

Pridedama: COM(2023) 46 final

Briuselis, 2023 02 01
COM(2023) 46 final

2023/0017 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių ir Susitarimo pratęsimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi 2022 m. birželio 29 d. Lione pasirašytu Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais¹ (toliau – Susitarimas) įsteigtime Jungtiniame komitete, dėl:

- Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių priėmimo pagal Susitarimo 7 straipsnio 6 dalį ir
- Susitarimo pratęsimo pagal jo 7 straipsnio 2 dalį.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Susitarimo santrauka

Susitarimo paskirtis – atsižvelgiant į neteisėtą Rusijos agresiją prieš Ukrainą padarinius ir į didelius tos agresijos Ukrainoje sukeltus visų rūšių transporto sutrikimus, laikinai palengvinti krovinių vežimą keliais tarp Ukrainos ir Europos Sąjungos teritorijų ir per jas, suteikiant papildomų teisių, susijusių su krovinių tranzitu ir vežimu tarp Ukrainos ir ES. Jame taip pat numatytos priemonės, skirtos vairuotojo dokumentų pripažinimui palengvinti. Kol kas Susitarimą numatyta taikyti iki 2023 m. birželio 30 d.

Susitarimo taikymui ir įgyvendinimui prižiūrėti ir stebėti įsteigtas Jungtinis komitetas. Visų pirma, jis priima sprendimus dėl savo darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir Susitarimo pratęsimo. Sprendimą dėl Susitarimo pratęsimo Jungtinis komitetas priima ne vėliau nei prieš tris mėnesius iki Susitarimo galiojimo pabaigos, t. y. ne vėliau kaip 2023 m. kovo 31 d. Pagal Susitarimo 7 straipsnio 5 dalį, Jungtinis komitetas savo sprendimus priima bendru sutarimu.

2.2. Susitarimo stebėseną

Susitarimo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga vykdyti Susitarimo stebėseną, visų pirma periodiškai tikrinti, kaip jis veikia, atsižvelgiant į jo tikslus. Todėl Ukrainos valdžios institucijos pateikė Komisijai duomenis apie šio susitarimo įgyvendinimą. Remiantis tais duomenimis, kurie apima 2022 m. trečiąjį ketvirtį (pirmus tris Susitarimo taikymo mėnesius), konstatuoti toliau nurodyti faktai.

- **Įgyvendinant Susitarimą buvo sudarytos sąlygos Ukrainos žemės ūkio prekes eksportuoti solidarumo koridoriais.** Iki 2022 m. rugpjūčio 1 d. solidarumo koridoriai buvo vieninteliai prekybos koridoriai, kuriais Ukraina galėjo eksportuoti savo žemės ūkio produktus. Per pirmąjį Susitarimo taikymo mėnesį (2022 m. liepos mėn.) buvo sudarytos sąlygos eksportuoti beveik pusę milijono tonų Ukrainos žemės ūkio prekių – tai gerokai daugiau, palyginti su 320 000 tonų, eksportuotų 2022 m. birželio mėn.
- Nuo 2022 m. rugpjūčio 1 d. pagal Juodosios jūros grūdų iniciatyvą taip pat sudarytos palankesnės sąlygos iš trijų Ukrainos Juodosios jūros uostų eksportuoti daugiau grūdų, aliejingųjų sėklų ir susijusių produktų. **Tačiau Susitarimu papildytas eksportas Juodąja jūra ir taip prisidėta prie pasaulio apsirūpinimo maistu ir Ukrainos ekonomikos.** Iš tiesų žemės ūkio produktų eksporto keliais apimtis toliau

¹ OL L 179, 2022 7 6, p. 4.

didėjo net pradėjus įgyvendinti Juodosios jūros grūdų iniciatyvą ir 2022 m. spalio mėn. pasiekė 640 000 tonų.

- **Susitarimu sudarytos palankesnės sąlygos eksportuoti kitas Ukrainos prekes, kurioms netaikoma Juodosios jūros grūdų iniciatyva.** Iš tiesų ta iniciatyva apima tik grūdus, aliejingąsias sėklas ir susijusius produktus. Todėl pagal Susitarimą buvo sudarytos sąlygos eksportuoti kitas žemės ūkio prekes, pavyzdžiui, paukštieną ir vaisius. 2022 m. liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėn. į Juodosios jūros grūdų iniciatyvos taikymo sritį neįtrauktos žemės ūkio prekės sudarė beveik pusę visų keliais eksportuojamų žemės ūkio prekių.
- Susitarimu sudarytos palankesnės sąlygos eksportuoti ir ne žemės ūkio prekes, visų pirma pramoninius gaminius, kurių negalima eksportuoti pagal Juodosios jūros grūdų iniciatyvą. Ne žemės ūkio prekių eksportas keliais 2022 m. birželio, liepos ir rugpjūčio mėn. Ukrainos įmonėms atnešė daugiau kaip 1,6 mlrd. JAV dolerių pajamų ir tapo labai reikalinga parama Ukrainos ekonomikai.
- Be to, dėl Juodosios jūros grūdų iniciatyvos išlieka daug neaiškumų, nes jos trukmė taip pat yra ribota (2022 m. lapkričio 18 d. ji pratęsta dar 120 dienų). Atliekant patikrinimus taip pat pranešta apie trukdžius, o tai paskatina daugelį suinteresuotųjų subjektų naudotis solidarumo koridoriais, be kita ko, kelių transporto. Šiomis aplinkybėmis šiuo susitarimu apsaugomi Ukrainos ūkininkai ir įmonės, taip pat užtikrinamas pasaulio apsirūpinimas maistu.
- Pagal Susitarimą taip pat leista ES keliais vežti Ukrainos prekes (žemės ūkio ir ne žemės ūkio) į trečiąsias valstybes. 2022 m. liepos, rugsėjo ir rugpjūčio mėn. pagal šį susitarimą į trečiąsias valstybes buvo eksportuota Ukrainos prekių už daugiau nei 1 mlrd. JAV dolerių ir tai tapo papildomu pajamų šaltiniu Ukrainos ekonomikai.
- Be to, **Susitarimas padėjo Ukrainai importuoti jai reikalingas prekes – maistą, humanitarinę pagalbą ar energiją.** Pavyzdžiui, Rumunija sudarė specialius sunkvežimių konvojus, kad į Ukrainą būtų gabenami labai reikalingi degalai.
- **Susitarimas naudingas ir Europos Sąjungai.** Eksportas iš valstybių narių į Ukrainą padidėjo 38,3 %, jei palygintume 2022 m. balandžio–birželio mėn. laikotarpį iki Susitarimo pasirašymo (4 222 mln. JAV dolerių) ir 2022 m. liepos–rugsėjo mėn. laikotarpį iš karto po Susitarimo pasirašymo (5 849 mln. JAV dolerių). Iš ES į Ukrainą keliais eksportuota daugiau produkcijos, nei jos keliais importuota iš Ukrainos į ES. Komisija atidžiai stebi importo poveikį ES rinkoms.
- Dėl Susitarimu Ukrainos vežėjams suteiktų teisių, jų ES vykdomų kelių transporto operacijų skaičius išaugo apie 40 %. Konkrečiau, 2021 m. liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėn. Ukrainos vežėjai ES atliko 106 641 kelių transporto operaciją, o 2022 m. liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėn. – 152 534, t. y. 43 % daugiau.
- Susitarimas taip pat padėjo gerokai sumažinti Ukrainos kelių transporto sektoriui ir valstybės institucijoms tenkančią su leidimų išdavimu susijusių administracinių formalumų našta. Be to, jis suteikė šiam sektoriui vidutinės trukmės perspektyvą ir taip leido geriau planuoti veiklą.
- Susitarimu sudarytos sąlygos valstybių narių valdžios institucijoms naudotis vairuotojo pažymėjimų tikrinimo sistema, o tai labai pagerino kovą su sukčiavimu ir klastojimu. Vis dar diegiamos skaitmeninių vairuotojo pažymėjimų ir profesinės kompetencijos pažymėjimų tikrinimo priemonės.

2.3. Jungtinis komitetas

Susitarimo 7 straipsniu įsteigtas Jungtinis komitetas, kuris prižiūri ir stebi Susitarimo taikymą ir įgyvendinimą, taip pat periodiškai tikrina, kaip Susitarimas veikia, atsižvelgdamas į jo tikslus. Remiantis ta nuostata, Jungtinį komitetą sudaro Šalių atstovai. Jo sprendimai priimami bendru sutarimu ir yra privalomi Susitarimo šalims.

Pagal 7 straipsnio 2 dalį, ne vėliau nei prieš tris mėnesius iki Susitarimo galiojimo pabaigos Jungtinis komitetas sušaukiamas tam, kad įvertintų, ar Susitarimą reikia pratęsti, ir priimtų atitinkamą sprendimą, kuriuo taip pat nustatoma pratęsimo trukmė.

Pagal Susitarimo 7 straipsnio 6 dalį, Jungtinis komitetas turi priimti savo darbo tvarkos taisykles.

2.4. Numatomas Jungtinio komiteto aktas dėl jo darbo tvarkos taisyklių

Per pirmąjį savo posėdį Jungtinis komitetas, vadovaudamasis Susitarimo 7 straipsnio 5 ir 6 dalimis, turi priimti sprendimą dėl savo darbo tvarkos taisyklių priėmimo. Tose taisyklėse turi būti nustatytas Jungtinio komiteto organizacinės struktūros ir veikimo pagrindas, kad Susitarimą būtų galima tinkamai įgyvendinti.

2.5. Numatomas Jungtinio komiteto aktas dėl Susitarimo pratęsimo

Per pirmąjį savo posėdį Jungtinis komitetas, vadovaudamasis Susitarimo 7 straipsnio 2 ir 5 dalimis, turi priimti sprendimą dėl Susitarimo pratęsimo iki 2025 m. gruodžio 31 d.

Pratęsimo priežasčių yra daug ir įvairių.

- Pirma, atlikus Susitarimo stebėseną paaiškėjo, kad jis atlieka svarbų vaidmenį kuriant solidarumo koridorius, todėl yra gyvybiškai svarbus Ukrainos ūkininkams ir prisideda prie pasaulio apsirūpinimo maistu. Nors Ukrainos Juodosios jūros uostai ir toliau buvo neprieinami, Susitarimas palengvino Ukrainos grūdų, aliejingųjų sėklų ir susijusių produktų eksportą keliais. Nuo tada, kai buvo pradėta įgyvendinti Juodosios jūros grūdų iniciatyva, Ukrainos grūdų eksporto keliais apimtis toliau didėjo ir papildė eksportą Juodąja jūra.
- Antra, Susitarimu sudarytos palankesnės sąlygos eksportuoti Ukrainos ne žemės ūkio prekes, kurioms netaikoma Juodosios jūros grūdų iniciatyva. Tai padėjo išlaikyti Ukrainos ekonomiką.
- Trečia, Susitarimas palengvino ES eksportą į Ukrainą, todėl buvo naudingas Europos Sąjungai. Jis suteikė Ukrainai galimybę importuoti iš ES jai reikalingas prekes, visų pirma labai reikalingą energiją ir humanitarinę pagalbą.
- Ketvirta, dėl Susitarimo smarkiai nepadidėjo Ukrainos kelių transporto vežėjų, važinėjančių ES keliais, skaičius. ES vežėjai ir toliau vengia vykti į Ukrainą, nes ES draudimo bendrovės dažniausiai nedraudžia vežimo operacijų Ukrainos teritorijoje, o ir patys ES vairuotojai dėl akivaizdžių priežasčių nenori vykti į Ukrainą. Todėl Susitarimas nekelia konkurencinės grėsmės ES vežėjams ir tikėtina, kad per laikotarpį, kuriam siūloma pratęsti Susitarimą, padėtis nepasikeis.
- Penkta, turėtų būti laikoma, kad Susitarimo pratęsimas, be kita ko, padės, atėjus tinkamam metui, kai baigsis prieš Ukrainą vykdomas Rusijos agresijos karas, atstatyti šią šalį.

Todėl Susitarimo pratęsimą reikia vertinti kaip atsaką į 2022 m. spalio 20–21 d. Europos Vadovų Tarybos posėdyje išsakytą raginimą „Europos Sąjung[ai] toliau gerin[ti] visų solidarumo koridorių veiksmingumą“, nes jie „suteikė galimybę eksportuoti didelius Ukrainos grūdų, žemės ūkio produktų ir trąšų kiekius į šalis, kurioms jų labiausiai reikia“².

Susitarimą būtina toliau taikyti iki 2025 m. gruodžio 31 d., nes pradinio susitarimo sudarymą pateisinančios sąlygos tebėra ir greičiausiai tam tikrą laiką išliks aktualios. Rusijos agresija prieš Ukrainą stiprėja ir, daugumos stebėtojų nuomone, tos agresijos nutraukimo artimiausiu metu tikėtis negalima. Tai taip pat reiškia, kad galimybės vykdyti jūrų transporto veiklą naudojantis Juodosios jūros uostais tebėra labai ribotos. Spręsti šią problemą iš dalies padėjo JT Juodosios jūros grūdų iniciatyva. Tačiau šios iniciatyvos ateitis nėra aiški, be to, ji kol kas apsiriboja tik žemės ūkio produktais ir trąšomis. Besitęsiančios karinės operacijos Ukrainos rytinėje bei pietinėje dalyse ir dėl jų atitinkamose vietovėse sunaikinta transporto infrastruktūra artimiausiu metu tebebus kliūtis Ukrainai eksportuoti į jos tradicines rinkas.

Galiausiai, pratęsus Susitarimo galiojimą bus galima toliau remti ES valstybių narių kompetentingas institucijas šioms kovojant su sukčiavimu ir klastojimu.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Todėl pozicija, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, turėtų būti remti Jungtinio komiteto sprendimo projekto, pridedamo prie šio pasiūlymo, priėmimą.

4. TEISINIS PAGRINDAS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti Tarybos sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“.

Jungtinis komitetas yra susitarimu, t. y. Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais, įsteigtas organas.

Sprendimas, kurį Jungtinio komiteto prašoma priimti, yra teisinę galią turintis aktas. Pirma, vadovaujantis Susitarimo 7 straipsnio 5 ir 6 dalimis, numatomas aktas dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių priėmimo bus privalomas pagal tarptautinę teisę; antra, vadovaujantis Susitarimo 7 straipsnio 2 ir 5 dalimis, pagal tarptautinę teisę bus privalomas ir numatomas aktas dėl Susitarimo pratęsimo.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama. Todėl siūlomo Tarybos sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų

² 2022 m. spalio 20–21 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, 15 punktas (EUCO 31/22, 2022 10 21).

ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su kelių transportu.

Siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 91 straipsnis.

5. NUMATOMO AKTO SKELBIMAS

Priimtą Jungtinio komiteto sprendimą tikslinga paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių ir Susitarimo pratęsimo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Sąjunga pasirašė Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimą dėl krovinių vežimo keliais³ (toliau – Susitarimas) ir jis laikinai taikomas nuo 2022 m. birželio 29 d.;
- (2) Susitarimo 7 straipsnio 1 dalimi įsteigiamas Jungtinis komitetas, kuris prižiūri ir stebi Susitarimo taikymą ir įgyvendinimą, taip pat periodiškai tikrina, kaip Susitarimas veikia, atsižvelgdamas į jo tikslus;
- (3) Jungtinis komitetas turi priimti savo darbo tvarkos taisykles;
- (4) kaip nustatyta Susitarimo 6 straipsnio 1 dalyje, Susitarimas turi būti taikomas iki 2023 m. birželio 30 d.; tačiau ne vėliau nei prieš tris mėnesius iki Susitarimo galiojimo pabaigos Jungtinis komitetas turi būti sušauktas tam, kad įvertintų, ar Susitarimą reikia pratęsti, ir priimtų atitinkamą sprendimą;
- (5) kad ir Europos Sąjunga, ir Ukraina galėtų ir toliau naudotis teigiamu Susitarimo poveikiu sudarant palankesnes sąlygas krovinių vežimui keliais tarp Ukrainos ir Europos Sąjungos teritorijų ir per jas ir užtikrinant gerai veikiančius solidarumo koridorius Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą metu, jo galiojimas turėtų būti pratęstas iki 2025 m. gruodžio 31 d.;
- (6) siekiant užtikrinti tinkamą Susitarimo įgyvendinimą, turėtų būti priimtos Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklės;
- (7) todėl Jungtinis komitetas turi priimti sprendimą dėl savo darbo tvarkos taisyklių nustatymo ir poreikio pratęsti Susitarimą ir nustatyti pratęsimo trukmę;
- (8) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir Susitarimo pratęsimo, nes jo sprendimai bus privalomi Sąjungai,

³ OL L 179, 2022 7 6, p. 4.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais (toliau – Susitarimas) 7 straipsniu įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl jo darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir Susitarimo pratęsimo, įskaitant pratęsimo trukmę, grindžiama prie šio sprendimo pridedamu Jungtinio komiteto sprendimo projektu.

Dėl neesminių Jungtinio komiteto sprendimo projekto pakeitimų Sąjungos atstovai Jungtiniame komitete gali susitarti be papildomo Tarybos sprendimo.

2 straipsnis

Jungtinio komiteto sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*